

ที่ นร 0601/650

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ท่าช้างวังหน้า กรุงเทพฯ 10200

20 กันยายน 2539

เรื่อง สภาพของกลุ่มเกษตรกรเมื่อศาลมีคำสั่งให้ล้มละลายและเมื่อได้รับคำสั่งยกเลิกการล้มละลาย

เรียน อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

อ้างถึง (1) หนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ กษ 0401/11004 ลงวันที่ 28 มิถุนายน 2539

(2) หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร 0601/ป 5400
ลงวันที่ 2 สิงหาคม 2539

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึก เรื่อง สภาพของกลุ่มเกษตรกรเมื่อศาลมีคำสั่งให้ล้มละลายและเมื่อได้รับคำสั่ง
ให้ยกเลิกการล้มละลาย

ตามหนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่อ้างถึง (1) ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็น
ในปัญหาข้อกฎหมายว่า การที่กลุ่มเกษตรกรต้องเลิกเมื่อล้มละลาย จะทำให้สภาพของกลุ่มเกษตรกรสิ้นสุดลง
ทันทีนับตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้ล้มละลายหรือไม่ อย่างไร และหากต่อมาศาลมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายจะ
ส่งผลต่อฐานะความเป็นสภาพของกลุ่มเกษตรกรให้กลับคืนมาหรือไม่ และกลุ่มเกษตรกรจะสามารถดำเนิน
ธุรกิจต่อไปโดยปริยายทันทีหลังจากวันที่ศาลสั่งให้ยกเลิกการล้มละลายหรือไม่ หรือจะต้องจดทะเบียน
จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรขึ้นใหม่ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือตามที่อ้างถึง (2) ขอให้จัดตั้ง
ผู้แทนไปชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว ความละเอียดทราบอยู่แล้ว นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 3) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว
ข้างต้นแล้ว มีความเห็นดังนี้

1. เมื่อศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้มีคำพิพากษาให้กลุ่มเกษตรกรทำสวนพงศ์ประศาสน์
ล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 แล้ว กลุ่มเกษตรกรดังกล่าวยอมเป็นอันเลิกกัน
โดยผลของกฎหมายตามที่บัญญัติไว้ในข้อ 31 (4) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว แม้ข้อ 33
วรรคสาม แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวจะบัญญัติให้ถือว่ากลุ่มเกษตรกรนั้นแม้จะเลิกแล้ว
ก็ยังคงดำรงอยู่ แต่การคงดำรงอยู่นั้นกฎหมายให้อยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี ซึ่งตามนัย
ของกฎหมายดังกล่าวถือว่ากลุ่มเกษตรกรนั้นได้เลิกแล้ว แต่กลุ่มเกษตรกรยังคงมีอยู่เพียงเพื่อการชำระบัญชี
เท่านั้น กลุ่มเกษตรกรที่ล้มละลายไม่สามารถจะดำเนินกิจการอื่นใดนอกจากการชำระบัญชี

2. เมื่อศาลมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายของกลุ่มเกษตรกรทำสวนพงศ์ประศาสน์เพราะ
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ดำเนินการชำระหนี้ของกลุ่มเกษตรกรที่ล้มละลายเต็มตามจำนวนแล้ว
ตามมาตรา 135 (3) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 กลุ่มเกษตรกรทำสวนพงศ์ประศาสน์

ย่อมกลับเป็นกลุ่มเกษตรกรและมีสภาพเป็นนิติบุคคล ตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลาย โดยไม่ต้องจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรขึ้นใหม่ตามข้อ 7 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 141 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2515 อีก

รายละเอียดของความเห็นปรากฏตามบันทึกที่ได้เสนอมาพร้อมหนังสือนี้ และในการพิจารณาเรื่องนี้ มีผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อทราบตามระเบียบ ด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **อัษฎราทร จุฬารัตน**

(นายอัษฎราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานเลขาธิการกรม

โทร 2220206-9

โทรสาร 2241401

2263611-2

บันทึก
เรื่อง สภาพของกลุ่มเกษตรกรเมื่อศาลมีคำสั่งให้ล้มละลาย
และเมื่อได้รับคำสั่งให้ยกเลิกการล้มละลาย

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้มีหนังสือ ที่ กษ 0401/11004 ลงวันที่ 28 มิถุนายน 2539 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กลุ่มเกษตรกรทำสวนพวงศ์ประศาสน์ (จังหวัดประจวบคีรีขันธ์) ได้จดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรต่อนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกร ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 141 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2515 ต่อมาได้ถูกศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์สั่งให้ล้มละลายเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2523 โดยนายทะเบียนสหกรณ์และนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรมิได้ปิดประกาศการเลิกกลุ่มเกษตรกรและมีได้ขีดชื่อกลุ่มเกษตรกรออกจากทะเบียน และต่อมาศาลได้มีคำสั่งให้ยกเลิกการล้มละลายเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2534 หลังจากนั้นกลุ่มเกษตรกรจึงเริ่มดำเนินธุรกิจอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งในเรื่องนี้ ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 ส่วนที่ 8 กลุ่มเกษตรกร ประกอบกับประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 141 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2515 ข้อ 31 วรรคหนึ่ง (4) กำหนดให้กลุ่มเกษตรกร ย่อมเลิกด้วยเหตุเมื่อล้มละลาย ข้อ 33 วรรคหนึ่ง กำหนดให้การชำระบัญชีกลุ่มเกษตรกรที่ล้มละลาย ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลาย และข้อ 33 วรรคสาม กำหนดว่ากลุ่มเกษตรกรนั้นแม้จะเลิกแล้ว ก็ให้ถือว่ายังคงดำรงอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในฐานะองค์กรของรัฐที่มีหน้าที่กำกับดูแลการบริหารการเงินและการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร จึงขอหารือผลของการที่กลุ่มเกษตรกรล้มละลายและได้รับคำสั่งให้ยกเลิกการล้มละลาย ดังนี้

1. การที่กลุ่มเกษตรกรต้องเลิกเมื่อล้มละลาย จะทำให้สภาพของกลุ่มเกษตรกรสิ้นสุดลงทันที นับตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้ล้มละลายหรือไม่ อย่างไร

2. กรณีที่กลุ่มเกษตรกรล้มละลาย หากต่อมาศาลมีคำสั่งให้ยกเลิกการล้มละลายจะส่งผลกระทบต่อฐานะความเป็นสภาพของกลุ่มเกษตรกรให้กลับคืนมาหรือไม่ และกลุ่มเกษตรกรจะสามารถดำเนินธุรกิจต่อเนื่องไปได้โดยปริยายทันทีหลังจากวันที่ศาลสั่งให้ยกเลิกการล้มละลายหรือไม่ หรือจะต้องจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรขึ้นใหม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 3) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวและได้รับฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์) แล้วมีความเห็นดังนี้

1. ปัญหาที่ว่า การที่กลุ่มเกษตรกรต้องเลิกเมื่อล้มละลาย จะทำให้สภาพของกลุ่มเกษตรกรสิ้นสุดลงทันทีนับตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้ล้มละลายหรือไม่ อย่างไรนั้น เห็นว่า เมื่อศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้มีคำพิพากษาให้กลุ่มเกษตรกรทำสวนพวงศ์ประศาสน์ล้มละลายตามพระราชบัญญัติ

ล้มละลาย พุทธศักราช 2483¹ ตามคดีหมายเลขแดง ที่ ล.2/2522 เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2523 แล้ว กลุ่มเกษตรกรดังกล่าวยอมเป็นอันเลิกกันโดยผลของกฎหมายตามที่บัญญัติไว้ในข้อ 31 (4)² แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 141 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2515 แม้ข้อ 33 วรรคสาม³ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 141 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2515 จะบัญญัติให้ถือว่ากลุ่มเกษตรกรนั้นแม้จะเลิกแล้วก็ยังคงดำรงอยู่ แต่การคงดำรงอยู่นั้นกฎหมายให้อยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชีซึ่งตามนัยของกฎหมายดังกล่าวถือว่ากลุ่มเกษตรกรนั้นได้เลิกแล้ว แต่กลุ่มเกษตรกรยังคงมีอยู่เพียงเพื่อการชำระบัญชีเท่านั้น และการชำระบัญชีกลุ่มเกษตรกรที่ล้มละลายนั้น ข้อ 33 วรรคหนึ่ง แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 141ฯ ดังกล่าว ได้บัญญัติให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลายด้วยเหตุนี้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่เพียงผู้เดียวที่จะมีอำนาจเข้ามาเป็นผู้จัดการทรัพย์สินของกลุ่มเกษตรกรนั้นรวมทั้งกระทำการที่จำเป็นเพื่อให้กิจการของกลุ่มเกษตรกรที่ล้มละลายซึ่งค้างอยู่เสร็จสิ้นไป

กลุ่มเกษตรกรนั้น แม้จะเลิกแล้ว ก็ให้ถือว่ายังคงดำรงอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชีตามนัยมาตรา 22⁴ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 กลุ่มเกษตรกรที่ล้มละลายไม่สามารถจะดำเนินกิจการอื่นใดนอกจากการชำระบัญชี

¹ มาตรา 61 เมื่อศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รายงานว่า เจ้าหนี้ได้ลงมติในการประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกหรือในคราวที่ได้เลื่อนไป ขอให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายก็ดี หรือไม่ลงมติประการใดก็ดี หรือไม่มีเจ้าหนี้ไปประชุมก็ดี หรือการประชุมครั้งนี้ไม่ได้รับความเห็นชอบก็ดี ให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจจัดการทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายเพื่อแบ่งแก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย

ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โฆษณาคำพิพากษาในราชกิจจานุเบกษา และในหนังสือพิมพ์รายวันไม่น้อยกว่าหนึ่งฉบับในคำโฆษณาให้ระบุชื่อ ตำบลที่อยู่ อาชีพของลูกหนี้ และวันที่ศาลได้มีคำพิพากษา

² ข้อ 31 กลุ่มเกษตรกรยอมเลิกด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) ถ้ามีข้อบังคับกำหนดให้เลิกในกรณีใด เมื่อมีกรณีนั้น
- (2) เมื่อสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีจำนวนเหลือน้อยกว่าสามสิบคน ทั้งนี้เป็นเวลาติดต่อกันเกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน
- (3) เมื่อที่ประชุมใหญ่ลงมติให้เลิก
- (4) เมื่อล้มละลาย
- (5) เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้เลิกตามข้อ 32

ในกรณีที่กลุ่มเกษตรกรต้องเลิกตาม (1) (2) (3) หรือ (4) ให้คณะกรรมการแจ้งเป็นหนังสือให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันเลิก แต่ในกรณีต้องเลิกตาม (5) ให้นายทะเบียนสหกรณ์ แล้วแต่กรณี แจ้งเป็นหนังสือให้คณะกรรมการทราบโดยไม่ชักช้า

ให้นายทะเบียนสหกรณ์ปิดประกาศการเลิกกลุ่มเกษตรกรไว้ที่สำนักงานของกลุ่มเกษตรกร

³ ข้อ 33 การชำระบัญชีกลุ่มเกษตรกรที่ล้มละลายให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลายชำระบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

⁴ มาตรา 22 เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่เพียงผู้เดียวมีอำนาจดังต่อไปนี้

- (1) จัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือกระทำการที่จำเป็นเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ที่ค้างอยู่เสร็จสิ้นไป
- (2) เก็บรวบรวมและรับเงิน หรือทรัพย์สินซึ่งจะตกได้แก่ลูกหนี้ หรือซึ่งลูกหนี้มีสิทธิจะได้รับจากผู้อื่น
- (3) ประนีประนอมยอมความ หรือฟ้องร้อง หรือต่อสู้คดีใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้

ส่วนกรณีที่นายทะเบียนสหกรณ์และนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรมิได้ปิดประกาศการเลิกกลุ่มเกษตรกรและมีได้ขีดชื่อกลุ่มเกษตรกรออกจากทะเบียน ซึ่งเป็นปัญหาว่าระเบียบปฏิบัติหรือวิธีการดังกล่าวนั้น เป็นเงื่อนไขที่จะต้องกระทำเพื่อความสมบูรณ์ของการเลิกกลุ่มเกษตรกรหรือไม่นั้น ในปัญหานี้ ข้อ 31 วรรคสาม แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 141ฯ ได้บัญญัติว่า “ให้นายทะเบียนสหกรณ์ปิดประกาศการเลิกกลุ่มเกษตรกรไว้ที่สำนักงานของกลุ่มเกษตรกร” ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเป็นขั้นตอนในทางปฏิบัติให้นายทะเบียนสหกรณ์ปิดประกาศการเลิกกลุ่มเกษตรกรเมื่อกลุ่มเกษตรกรนั้นมีอันต้องเลิกกันเพราะเหตุใดเหตุหนึ่งตามข้อ 31 วรรคหนึ่ง แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 141ฯ แล้ว ไม่ใช่เป็นเงื่อนไขเพื่อความสมบูรณ์ของการเลิกกลุ่มเกษตรกรเช่นกัน⁵

2. ปัญหาที่ว่า กรณีที่กลุ่มเกษตรกรล้มละลาย หากต่อมาศาลมีคำสั่งให้ยกเลิกการล้มละลาย จะส่งผลต่อฐานะความเป็นสภาพของกลุ่มเกษตรกรให้กลับคืนมาหรือไม่ และกลุ่มเกษตรกรจะสามารถดำเนินธุรกิจต่อเนื่องไปได้โดยปริยายทันทีหลังจากวันที่ศาลสั่งให้ยกเลิกการล้มละลายหรือไม่ หรือจะต้องจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรขึ้นใหม่นั้น เห็นว่า เมื่อศาลมีคำสั่งให้ยกเลิกการล้มละลายของกลุ่มเกษตรกรทำสวนพงศ์ประศาสน์แล้ว กลุ่มเกษตรกรนั้นย่อมกลับเป็นกลุ่มเกษตรกรและมีสภาพนิติบุคคลมีสิทธิและหน้าที่ต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ดังจะเห็นได้จากมาตรา 137⁶ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ที่บัญญัติว่า เมื่อศาลมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลาย ทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายให้ตกแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดตามที่ศาลกำหนด ซึ่งถ้าศาลมิได้กำหนดให้คืนแก่บุคคลล้มละลาย ฉะนั้นในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ยกเลิกการล้มละลายแต่ไม่ได้กำหนดให้ทรัพย์สินของกลุ่มเกษตรกรที่ล้มละลายตกแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด หากกลุ่มเกษตรกรนั้นมิได้กลับคืนสภาพเป็นนิติบุคคลตามเดิมแล้ว ทรัพย์สินของกลุ่มเกษตรกรที่พ้นจากการล้มละลายจะคืนให้แก่ผู้ใด และบุคคลใดจะเป็นผู้จัดการทรัพย์สินนั้น⁷ ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 3) จึงเห็นว่า เมื่อศาลมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลาย

⁵ อนึ่ง เรื่องทำนองเดียวกันนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 6) เคยมีคำวินิจฉัยไว้ในเรื่อง การจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการบริษัทภายหลังจากที่บริษัทล้มละลายแล้ว (กรณีบริษัทแลนด์ ลอร์ด เอ๊าส์ซิ่ง จำกัด) ว่า เมื่อศาลแพ่งได้มีคำพิพากษาให้บริษัทแลนด์ ลอร์ด เอ๊าส์ซิ่ง จำกัด ล้มละลายตามคดีหมายเลขแดงที่ ล 57/2524 เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2529 แล้ว บริษัทดังกล่าวย่อมเป็นอันเลิกกันโดยผลของกฎหมายตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 1236 (5) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และทำให้สภาพการเป็นนิติบุคคลของบริษัทต้องสิ้นสุดลงไม่อาจดำเนินกิจการอย่างใดต่อไปได้อีก (เรื่องเสรีจที่ 27/2533 ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ นร 0601/069 ลงวันที่ 26 มกราคม 2533 ถึงอธิบดีกรมทะเบียนการค้า)

⁶ มาตรา 137 คำสั่งยกเลิกการล้มละลายไม่กระทบถึงการใดที่ศาลหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้กระทำไปแล้ว ส่วนทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายให้ตกแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดตามที่ศาลกำหนด หรือถ้าไม่ได้กำหนดก็ให้คืนแก่บุคคลล้มละลาย

⁷ อนึ่ง ปัญหาว่านิติบุคคลที่ต้องเลิกกันเพราะเหตุศาลมีคำสั่งให้ล้มละลาย แต่ต่อมาศาลได้มีคำสั่งให้ยกเลิกการล้มละลาย จะมีผลต่อฐานะความเป็นสภาพของนิติบุคคลดังกล่าวอย่างไรนั้น ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาไว้ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 990/2514 ว่า ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งถูกศาลพิพากษาให้ล้มละลายนั้น เมื่อศาลมีคำสั่งให้ยกเลิกการล้มละลายของห้างหุ้นส่วนนั้นแล้ว ห้างหุ้นส่วนนั้นย่อมกลับมีสภาพเป็นนิติบุคคลมีสิทธิและหน้าที่ต่อไปเช่นเดิม

เพราะเจ้าพนักงานพิทักษ์ได้ดำเนินการชำระหนี้ของกลุ่มเกษตรกรที่ล้มละลายเต็มตามจำนวนแล้ว ตามมาตรา 135 (3)⁸ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 กลุ่มเกษตรกรทำสวนพงศ์ประศาสน์ ย่อมกลับเป็นกลุ่มเกษตรกรและมีสภาพเป็นนิติบุคคลตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลาย โดยไม่ต้องจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรขึ้นใหม่ตามข้อ 7⁹ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 141 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2515 อีก ทั้งนี้ เนื่องจากข้อ 33 วรรคหนึ่ง¹⁰ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับดังกล่าวได้บัญญัติรองรับในกรณีนี้ไว้ว่า การชำระบัญชีกลุ่มเกษตรกรซึ่งล้มละลาย ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลาย ซึ่งขั้นตอนของการชำระบัญชีนั้นรวมตลอดถึงขั้นตอนสุดท้ายที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สินมีคำขอให้ศาลมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายเมื่อชำระบัญชีเสร็จสิ้นโดยเจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ครบถ้วนแล้ว

(ลงชื่อ) **อัคราทร จุฬารัตน**

(นายอัคราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน 2539

⁸ มาตรา 135 เมื่อผู้มีส่วนได้เสียหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สินมีคำขอ ศาลมีอำนาจสั่งยกเลิกการล้มละลายได้ ถ้าปรากฏเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(1) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สินไม่อาจดำเนินการให้ได้ผลเพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย เพราะเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ไม่ช่วยหรือยอมเสียค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายหรือวางเงินประกันตามที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สินเรียกร้อง และไม่มีเจ้าหนี้อื่นสามารถและเต็มใจระทำการดังกล่าวแล้ว ภายในกำหนดเวลาหนึ่งเดือนนับแต่วันที่เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ได้ชัดเจนหรือละเลยนั้น

(2) ลูกหนี้ไม่ควรถูกพิพากษาให้ล้มละลาย

(3) หนี้สินของบุคคลล้มละลายได้ชำระเต็มจำนวนแล้ว

ถ้าลูกหนี้ปฏิเสธหนี้สินรายใด แต่ลูกหนี้ยอมทำสัญญาและให้ประกันต่อศาลว่าจะใช้เงินให้เต็มจำนวนกับค่าธรรมเนียมด้วยก็ดี หรือถ้าหาตัวเจ้าหนี้ไม่พบ แต่ลูกหนี้ได้นำเงินเต็มจำนวนมาวางต่อศาลก็ดี ให้ถือว่าหนี้สินรายนั้นได้ชำระเต็มจำนวนแล้ว

(4) เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สินได้แบ่งทรัพย์สินครั้งสุดท้าย หรือไม่มีทรัพย์สินจะแบ่งให้แก่เจ้าหนี้แล้ว ต่อแต่นั้นมา ภายในกำหนดเวลาสิบปี เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สินไม่อาจรวบรวมทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายได้อีก และไม่มีเจ้าหนี้นมาขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สินจัดการรวบรวมทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย

⁹ ข้อ 7 ในการขอจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร ให้ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกไม่น้อยกว่าเจ็ดคนลงลายมือชื่อยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรต่อนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรแห่งท้องที่จะจัดตั้งตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด พร้อมกับบัญชีรายชื่อของผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกทั้งหมด สำเนารายงานการประชุมของผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกเพื่อจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรหนึ่งฉบับและข้อบังคับสี่ฉบับ

เมื่อนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรได้รับคำขอดังกล่าวและได้พิจารณาเห็นสมควรรับจดทะเบียนให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรออกไปทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรให้

ฯลฯ

ฯลฯ

¹⁰โปรดดูเชิงอรรถที่ 3 ข้างต้น

ที่ กษ 0401/11004

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

เทเวศ กทม. 10200

28 มิถุนายน 2539

เรื่อง ขอรื้อผลของการที่กลุ่มเกษตรกรล้มละลายและได้รับคำสั่งให้ยกเลิกการล้มละลาย

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบ จำนวน 4 แผ่น

ด้วยกลุ่มเกษตรกรทำสวนพงศ์ประศาสน์ (จังหวัดประจวบคีรีขันธ์) ได้จดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร ต่อมาทะเบียนกลุ่มเกษตรกรตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 141 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2515 ต่อมา ได้ถูกศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์สั่งให้ล้มละลายเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2523 โดยนายทะเบียนสหกรณ์และ นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรมิได้ปิดประกาศการเลิกกลุ่มเกษตรกรอีกทั้งมิได้ขีดชื่อกลุ่มเกษตรกรออกจากทะเบียน และต่อมาศาลได้มีคำสั่งให้ยกเลิกการล้มละลายเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2534 หลังจากนั้นกลุ่มเกษตรกรจึงเริ่ม ดำเนินธุรกิจอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งในเรื่องนี้ ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 ส่วนที่ 8 กลุ่มเกษตรกร ประกอบกับประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 141 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2515 ข้อ 31 วรรคหนึ่ง (4) กำหนดให้ กลุ่มเกษตรกรยอมเลิกด้วยเหตุเมื่อล้มละลาย ข้อ 33 วรรคหนึ่ง กำหนดให้การชำระบัญชีกลุ่มเกษตรกรที่ล้มละลาย ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วย การล้มละลาย และข้อ 33 วรรคสาม กำหนดว่ากลุ่มเกษตรกรนั้น แม้จะเลิกแล้ว ก็ให้ถือว่ายังคงดำรงอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในฐานะองค์กรของรัฐที่มีหน้าที่กำกับดูแลการบริหารการเงินและการบัญชี ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร จึงขอรื้อผลของการที่กลุ่มเกษตรกรฯ ล้มละลายและได้รับคำสั่งให้ยกเลิก การล้มละลาย ดังนี้

1. การที่กลุ่มเกษตรกรต้องเลิกเมื่อล้มละลาย จะทำให้สภาพของกลุ่มเกษตรกรสิ้นสุดลงทันที นับตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้ล้มละลายหรือไม่ อย่างไร

2. กรณีที่กลุ่มเกษตรกรล้มละลาย หากต่อมาศาลมีคำสั่งให้ยกเลิกการล้มละลายจะส่งผลกระทบต่อฐานะ ความเป็นสภาพของกลุ่มเกษตรกรกลับคืนมาหรือไม่ และกลุ่มเกษตรกรจะสามารถดำเนินธุรกิจต่อเนื่องไปได้ โดยปริยายทันทีหลังจากวันที่ศาลสั่งให้ยกเลิกการล้มละลายหรือไม่ หรือจะต้องจดทะเบียนตั้งกลุ่มเกษตรกรขึ้นใหม่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาข้อหาดังกล่าว ผลการพิจารณาเป็นประการใด ขอให้โปรดแจ้งให้ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทราบต่อไปด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สุพัตรา ธนเสนีวัฒน์

(นางสาวสุพัตรา ธนเสนีวัฒน์)

ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านสอบบัญชี

รักษาราชการแทนอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

สำนักงานเลขานุการกรม

โทร. 2814223

โทรสาร 2825881